

**Commentariorum ac disputationum, in tertiam partem divi
Thomae tomi quinque**

Priorum vigintisex Quaestionum eius Partis expositionem complectens

Suárez, Francisco

[Köln], 1617

Articulus IX. vtrum in Christo fuerit plenitudo gratiæ

[urn:nbn:de:hbz:466:1-93775](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-93775)

& cap. 7. etiam eius hostes dicebant. Nunquam sic locutus est homo.

Gratia
dei.

Ioan. 11.

Tertia est gratia fidei, quæ interdum solet referri ad operationem, quomodo magis videtur pertinere ad potestatem faciendi miracula, dicitur enim hæc fides miraculorum, quæ ut dicit assensum obsecrurum, non fuit in Christo, tamen fuit in illo ex parte intellectus clarus & indubitatus assensus, speciale Dei auxilium non fuisse defuturum sue humanitati ad omnia miracula, quæ faciebat, & de eadem re habebat perfectissimam fiduciam ex parte voluntatis. Vnde Ioan. 11. dicebat ad Patrem, Gratias ago tibi quoniam audisti me, ego autem sciebam, quia semper me audis, hoc ergo modo fuit in illo hæc gratia. Secundò solet hæc gratia referri ad cognitionem, ut scilicet significet singularem certitudinem & intelligentiam rerum fidei, quam Spiritus sanctus præbet Doctori Evangelico, ut possit convenienter docere, & ut hoc modo hæc gratia locum habeat in Christo, subtrahenda est ab obscuritate, ita ut de ratione eius tæcum sit perfectio, & firmitas in assensu, siue ille clarus sit, siue obscurus. Tertiò verò modo explicatur hæc gratia in ordine ad sermonem seu locutionem, & est facilitas quædam data dono Spiritus sancti ad proponendas res fidei simpliciter & accommodatè, ita ut etiam arudibus & ignorantibus percipi possint, & in hoc sensu multo facilius constat habuisse Christum hanc gratiam.

Doni
linguam.
D. Thom.

Quarta gratia est donum linguarum, ad quam primum pertinere potest habere noticiam linguarum omnium, & quoad hoc fuisse in Christo D. Thomas supra docet, nec dubitari potest, eum per scientiam infusam & beatam habuerit noticiam rerum omnium, quamquam hoc iuxta aliorum sententiam magis pertineat ad quintam gratiam, quæ dicitur interpretatio sermonum. Deinde pertinet ad donum linguarum potestas utendi linguis omnibus, quæ diuersa aliquo modo est à priori notitia, multi enim intelligunt linguam aliquam qui illa uti non possunt, hæc ergo potestas sine dubio etiam fuit in Christo, quia scientia linguarum quam habebat, erat perfectissima, & ipsa organum, & facultas naturalis ad loquendum, etiam erant in illo perfecta, & expedita. Ex his autem duobus principiis oritur illa potestas. Tertiò pertinet ad hanc gratiam usus ipse diuersarum linguarum, & de hoc nihil videtur esse certum: verisimile tamen est, publicè & pro concione non fuisse vsum hoc dono, quia ex Evangelio hoc non colligitur, sed potius oppositum, tam quia hoc donum omnino nouum visum est in predicatione Apostolorum: tum etiam quia ipse Christus de se dixit, Non sum missus nisi ad oues quæ perierunt domus Israel, cum ergo solis Iudæis per se ipsum prædicaturus esset, solum ea lingua pro concione usus creditur, quæ ipsi tunc utebantur, quæ dicitur fuisse Syriaca, si aliqua autem erat varietas in illis partibus vel ciuitatibus quas perambulabat, omnibus se accommodabat Christus, ita ut posset intelligi, hoc enim erat necessarium. Erat autem intelligenda sententia D. Thom. hic artic. 7. ad 3. & 2. quæst. 176. artic. 1. ad 1. quam sequitur Durandus in 3. distinct. 13. q. 1. ad 1. In priuatis autem colloquijs fortasse interdum sese obtulit opportunitas utendi varijs linguis, ut eum peregrinatus est in Aegyptum, vel cum ad Gentiles loquebatur, vel si fortasse scripsit Epistolam ad aliquem alienæ linguæ, ut de Abgaro fertur.

Interpre-
tio sermo-
num.

Hinc constat, quid dicendum sit de quinta gratia, scilicet interpretatione sermonum, ad sermonem relata, hoc enim modo vel est intelligentia variarum linguarum, de qua dictum est, vel est singulare Spiritus sancti auxilium, vel ad condendam diuinam scripturam vel ad reconditos eius sensus explicandos, vel etiam ad transferendum ab una lingua in aliam, nihil omnino à vero sensu discrepando, & hoc

donum quoad facultatem & potestatem non est dubium, quin in Christo fuerit, tum propter scientiæ plenitudinem & voluntatis rectitudinem, quæ ad malum vel falsum inclinari non poterat, tum etiam quia in omnibus operibus & actionibus suis ab Spiritu sancto regebatur, vnde omnia verba eius verba sacra sunt, an vero usus fuerit hac gratia aliquid scribendo, dicitur fortasse infra quæst. 42.

Dico secundò, hæc gratias fuisse in Christo permanentes & per modum habitus, ita ut illis uti posset suo arbitrio, in quo alios homines superauit. Ita colligitur ex Theologis & Patribus supra citatis præsertim exponentibus verba Isaie. 11. Requiesce super eum spiritus Domini, & Ioan. 1. Super quem videbitur spiritum descendentem, & manentem, circa quem locum videri potest Orig. hom. 6. in Numer. & Greg. lib. 2. Moral. c. 28. & 29. & Hieron. ep. 125. ad Damasum, & Ezech. 35. Ratio verò facile reddi potest, tum quia totum hoc personali dignitati Christi, & muneri eximij doctoris debebatur, tum etiam quia ad vsum harum gratiarum ferè nihil aliud requirebatur præter perfectam scientiam rerum omnium, verborum & signorum, cum perfecta & expedita facultate utendi organo vocis & linguæ, utrumque autem horum fuit in Christo perfectissimum.

ARTICVLVS IX.

a. Vtrum in Christo fuerit plenitudo gratiæ.

Donum sic proceditur. Videtur quod non fuerit in Christo gratia plenitudo. Gratia enim derivantur virtutes, ut in secunda parte dictum est. Sed in Christo non fuerunt omnes virtutes: non enim fuit in eo fides neque spes, ut ostensum est, ergo in Christo non fuit plenitudo gratiæ.

Præterea, sicut patet ex his, quæ in secunda parte dicta sunt, gratia diuiditur in operantem & cooperantem: Operans autem gratia dicitur, per quam iustus autem impius. Quod quidem non habuit locum in Christo, quia nunquam subiacebat alicui peccato: ergo in Christo non fuit plenitudo gratiæ.

Præterea, Iacob 1. dicitur, Omne datum optimum, & omne donum perfectum de sursum est descendens à Patre luminum: Sed quod descendit, habetur particulariter & non plene. Ergo nulla creatura, nec etiam anima Christi potest habere plenitudinem donorum gratiæ.

Sed contra est quod dicitur Ioan. 1. Vidimus eum plenum gratia & veritate.

Respondendo dicendum, quod plene dicitur haberi quod perfecte & totaliter habetur. Totalis autem perfectio potest attendi dupliciter. Vno modo quantum ad quantitatem eius intensiuam: puta si dicam aliquem plene habere albedinem, si habet eam, quantumcumque nata est haberi. Alio modo secundum virtutem: puta si aliquis dicatur plene habere vitam: quia habet eam secundum omnes effectus vel opera vite, & sic habet plene vitam homo, non autem brutum animal, vel planta. Vtroque autem modo Christus habuit gratia plenitudinem. Primo quidem quia habuit eam in summo secundum perfectissimum modum, quo haberi potest. Et hoc quidem apparet primò ex propinquitate anime Christi ad causam gratiæ, dictum est enim quod quando aliquod receptum propinquius est causæ influenti, tanto abundantius recipit. Et ideo anima Christi, quæ propinquius coniungitur Deo inter omnes creaturas rationales, maximam recipit influentiam gratiæ eius. Secundò ex comparatione eius ad effectum. Sic enim recipiebat anima Christi gratiam, ut ex ea quod in modo transfunderetur in alios. Et ideo oportuit quod haberet maximam gratiam, sicut ignis, qui est causa caloris in omnibus calidis, est maxime calidus. Similiter etiam quan-

quantum ad virtutem gratia plene habuit gratiam: quia A
habuit eam ad omnes operationes vel effectus gratia. Et
hoc ideo, quia conferebatur ei gratia tanquam cuidam
vniuersali principio in genere habentium gratiam. Virtus
autem primi principij alicuius generis vniuersaliter se ex-
tendit ad omnes effectus illius generis: sicut sol, qui est vni-
uersalis causa generationis (vt Dionys. dicit 4. ca. de Diui-
no.) eius virtus se extendit ad omnia, quae sub generatio-
ne cadunt. Et sic secunda plenitudo gratiae attenditur in
Christo, in quantum se extendit eius gratia ad omnes
gratiae effectus, qui sunt virtutes & dona, & alia huius-
modi.

Ad primum ergo dicendum, quod fides & spes nominant
effectus gratiae in quodam defectu, qui est ex parte reci- B
piuntis gratiam, in quantum scilicet, fides est de non visis,
& spes de non habitis. Vnde non oportet, quod in Christo,
qui est autor gratiae, fuerint defectus, quos important fides &
spes: sed quicquid est perfectionis in fide & spe, in Christo est
multo perfectius: Sicut in igne non sunt omnes modi cal-
oris defectui ex defectu subiecti, sed quicquid pertinet ad per-
fectionem caloris.

Ad secundum dicendum, quod ad gratiam operantem
per se, pertinet facere iustum: sed quod iustum faciat ex
impio, hoc accidit ei ex parte subiecti, in quo peccatum inue-
nitur. Anima Christi igitur iustificata est per gratiam ope-
rantem, in quantum per eam facta est iusta & sancta à prin-
cipio suae conceptionis, non quod ante fuerit peccatrix, aut e-
tiam non iusta.

Ad tertium dicendum, quod plenitudo gratiae attribuitur
animo Christi secundum capacitatem creaturae non autem
per comparisonem ad plenitudinem infinitam bonitatis
diuinae.

COMMENTARIUS.

Titulus articuli sufficienter à D. Thom. explica-
tur, cauendus tamen est Caietanus, qui in hoc
articulo & sequentibus conatur accommodare D.
Thomam ad suam sententiam de tali plenitudine
& intensione gratiae Christi, vt etiam de potentia
absoluta non potuerit esse maior, quod quam sit à
D. Thom. alienum constat ex sequentibus. Nunc
supponatur D. Thom. loqui de plenitudine gratiae
simpliciter, tam in perfectione intensiua, quam ex-
tensiua, in ordine tamen ad potentiam Dei ordina-
riam, non absolutam.

b Hoc supposito affirmat D. Thom. in Christo fu-
isse plenitudinem gratiae simpliciter, quam assertio-
nem tamen perspicue declarat & confirmat, vt nihil hoc
loco addere oporteat. De solutione ad primū mul-
ta in superioribus dicta sunt. In solutione ad secun-
dum notetur primò quod D. Thom. ait animam Chri-
sti fuisse iustificatam per gratiam operantem: gratia
enim operans apud D. Thom. significare potest vel
motionem & auxilium Dei quo primo mouetur ho-
mo, vt se disponat ad iustificationem, vel infusio-
nem ipsius gratiae habitualis, per quam iustificatur.
Ethoc posteriori sensu hic loquitur D. Thom. nam
argumentum, cui respondet de gratia habituali pro-
cedebat. De priori verò sensu, seu quomodo anima
Christi fuerit iustificata per propriam dispositio-
nem tractat infra q. 34. art. 4. & non nihil dicemus
q. 19. agentes de merito Christi. Notetur secundo
quod D. Thom. ait animam Christi ita fuisse iusti-
ficatam per gratiam habitualement, vt nec fuerit antea
peccatrix, neque non iusta, & de priori quidem parte
nihil est quod dicamus: posterior vero intelligenda
videtur de priori tempore seu duratione, nam se-
cundum naturae ordinem necessario videtur dicen-
dam fuisse factam iustam ex non iusta, quia in omni
mutatione vel productione necesse est terminum à
quo natura antecedere terminum ad quem, & ita
loqui solemus de Angelis & de homine in sua crea-

Fr. Suarez. Tom. II.

tione iustificatis. Addi verò hic potest, quoniam ser-
mo praesens est de iustificatione per gratiam habi-
tualement, animam Christi non fuisse per illam gratiam
factam iustam ex non iusta, quia ordine naturae in il-
la anima iam praecesserat altior gratia per quam erat
sanctificata, vt supra dictum est, in quo superauit
anima Christi Angelos & Adam: vnde terminus à
quo huius iustificationis animae Christi non fuit ca-
rentia sanctitatis simpliciter, sed creatura, & hanc so-
lam verum est ordine naturae antecessisse.

In solutione ad tertium ait D. Thom. plenitudi-
nem gratiae attribui animae Christi secundum capa-
citatem creaturae quod videtur difficile, quia vel lo-
quitur de capacitatem naturali, & hoc non, quia nulla
est respectu gratiae: vel de obedientiali, & hanc non
potest impleri, quia in infinitum progredi potest. Responsio.
Respondetur sermone esse de capacitatem obedientia-
li, & de plenitudine eius secundum potentiam ordi-
nariam, non absolutam, vt in titulo explicatum est,
accommodanda vero est hanc doctrinam intentioni
argumenti, procedebat enim argumentum de do-
nis gratiae secundum se, id est (vt bene Caieta. nota-
uit) non vt sunt qualitates creaturae, sed absolute vt sunt
formales quaedam perfectiones, vt sunt Charitas,
Sapientia, &c. In his vero donis sic abstractè con-
sideratis duplex plenitudo intelligi potest, alia vocari
potest per essentiam, & huius non est capax creatura,
sed solus Deus: & ideo ait D. Tho. non tribui hanc
plenitudinem per comparisonem ad plenitudinem
infinitam bonitatis diuinae: alia vero dici potest ac-
cidentaliter accommodata perfectioni creaturae iuxta
capacitatem suam, & de hac plenitudine explicatur
plenitudo gratiae Christi in sensum iam dictum.

ARTICVLVS X.

a Virum plenitudo gratiae sit propria Christi.

D decimum sic proceditur. Videtur quod
plenitudo gratiae non sit propria Christi.

Quod enim est proprium alicuius, sibi soli
conuenit: Sed esse plenum gratiae, quibus-
dam alijs attribuitur: dicitur enim Luc. 1.

D Beata Virgini, Ave gratia plena, dicitur etiam Act. 6.
Stephanus plenus gratia & fortitudine. Ergo plenitudo gra-
tiae non est propria Christo.

2. Præterea, illud quod potest communicari alijs per Chri-
stum, non videtur esse proprium Christo: Sed plenitudo gratiae
potest communicari per Christum alijs: dicit enim Apost.
Ephes. 3. Vt impleamini in omnem plenitudinem Dei. Ergo
plenitudo gratiae non est propria Christo.

3. Præterea, Status viae proportionari videtur statui patrie:
Sed in statu patrie erit quaedam plenitudo: quia in illa celesti
patria, ubi plenitudo est omnis boni, licet quaedam data sint
excellenter, nihil tamen possidetur singulariter, vt patet per
Greg. in hom. 7. de centum ovis. Ergo in statu viae habetur
gratia plenitudo à singulis hominibus: Et ita plenitudo gratiae
non est propria Christo.

E Sed contra est, quod plenitudo gratiae attribuitur Chri-
sto, in quantum est vnigenitus à Patre: secundum illud
Ioan. 1. Vidimus eum quasi vnigenitum à Patre plenum
gratia & veritatis. Sed esse vnigenitum à Patre, est pro-
prium Christo. Ergo & sibi proprium est, esse plenum gratia
& veritatis.

b Respondeo dicendum, quod plenitudo gratiae potest
attendi dupliciter. Vno modo ex parte ipsius gratiae,
alio modo ex parte habentis gratiam. Ex parte quidem
ipsius gratiae dicitur esse plenitudo gratiae ex eo quod ali-
quis pertingit ad summum gratiae, & quantum ad ef-
fectum & quantum ad virtutem, quia scilicet habet
gratiam & in maxima excellentia, qua potest haberi, &
in maxima extensione ad omnes gratiae effectus, & talis
gratia plenitudo est propria Christo. Ex parte verò subiecti

k k

gratiam